

Magyarország politikatörténete 1944-től napjainkig

A tantárgy neve angolul: Policy History of Hungary, 1944-

2.	Tantárgy kódja	Szemeszter	Követelmény	Kredit	Nyelv	Tárgyfélév
	BMEGT43V100	őszi-tavaszi	2+0+0f	2	magyar	1/1

3. A tantárgyfelelős személy és tanszék:

Szakadát István, Szociológia és Kommunikáció Tanszék

4. A tantárgy előadója:

Név:	Beosztás:	Email:	Tanszék:
Szakadát István	egyetemi docens	i@syi.hu	Szociológia és Kommunikáció Tanszék

5. A tantárgy az alábbi témakörök ismeretére épít:

-

6. Kötelező/ajánlott előtanulmányi rend:

nincs

7. A tantárgy célkitűzése:

A kurzus első harmadában a tantárgy a politika cselekvések szabályszerűségeinek feltárása során bemutatja a hatalom és uralom jelenségeinek legfontosabb vonásait, a politika világának történeti fejlődését, a változásokhoz kapcsolódó eszmék, hivatkozások belső logikáját, majd elemzi a demokratikus politikai berendezkedést meghatározó és fenntartó elveket és gyakorlatokat olykor szembeállítva a kommunista politikai uralom jellegzetességeivel. A kurzus kétharmadában végigmegyünk Magyarország politikatörténetén 1944-től kezdve napjainkig bezárólag. Egy-egy órában bemutatjuk a legfontosabb korszakokat. Az egyes korszakok bemutatását sok-sok adat, kép, videórészlet felvillantásával próbáljuk meg élményszerűbbé tenni. Bár a hangsúly a politikaitörténeten van, olykor-olykor szóba kerülhetnek társadalomtörténeti kérdések is, a kurzus végén kitérünk néhány fontos és sokakat érintő közpolitikai kérdés rövid tárgyalására.

8. A tantárgy részletes tematikája:

1. Rövid politikaelméleti alapozás, a legfontosabb fogalmak bemutatása. Hatalom- és uralomelmélet. Normativitás, értékek, érdekek, konfliktusok, jogrendszerek, bürokráciaelmélet, állam, államigazgatás, civil társadalom, pártok, pártrendszerek, parlamentarizmus.
2. Az európai társadalomfejlődés értelme, a demokratikus szabadságtechnikák kialakulása az európai kultúrkörben. Az emberek vagy a törvények uralma. A demokratikus és totalitáriánus rendszerek, a modern politikai diktatúrák.
3. A társadalmi választások elmélete: a közösségi döntések sajátosságai, választási eljárások, választási rendszerek. Önkormányzatiság kérdései. Médiapolitika, régi és új hatalomtechnikák. Világpolitika, nemezeti politika.
4. A kommunista-bolsevik típusú politikai uralom jellemzői, történelmileg sajátos, egyedi vonásai. A nomenklatura: a káderhatásköri listák rendszere. A nomenklatura-rendszer változásai.
5. A kommunista politikai berendezkedés kialakulása, 1944-1948
6. A kommunista politikai berendezkedés megszilárdulása, a Rákosi rendszer működése, 1948-1953
7. A kommunista politikai berendezkedés válsága, az 56-os forradalom, 1953-56
8. A Kádár hatalmának megszilárdulása, a kádárizmus kereteinek kialakulása, 1956-1963
9. A Kádár rendszer működése, reformok, ellenreformok olajválság, valutaválság, 1963-1985
10. A kommunista politikai uralmi szerkezet felbomlása, Kádár bukása, a rendszer szétesése, 1985-1990
11. A rendszerváltás után politikatörténet rövid vázlata, 1990-től napjainkig
12. Politikai térstatistika a rendszerváltástól napjainkig: magyar parlamenti választási és társadalomstatistikai adatok elemzése, a regionális, településföldrajzi összefüggések bemutatása
13. Kitekintés néhány közpolitikai témára: romaintegráció, eladósodás, felsőoktatás, nyugdíjaskérdés

9. A tantárgy oktatásának módja:

előadás

10. Követelmények:

- A szorgalmi időszakban: szóbeli beszámoló az utolsó tanítási héten
- A vizsgaidőszakban: javítási lehetőség a pótlási héten
- Elővizsga: -

11. Pótlási lehetőségek:

-

12. Konzultációs lehetőségek:

az oktató fogadóóráján

13. Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom:

- Bibó István, Az európai társadalomfejlődés értelme, in: *Bibó István összegyűjtött művei*, <http://mek.oszk.hu/02000/02043/html/430.html>
- Szakadát István, A politikai cselekvések szabályszerűségei, in: S.Nagy Katalin (szerk.), *Bevezetés a szociológiába*, Budapest: BME, 2006
- Szakadát István: Káderfo(r)gó, in: *Társadalmi Szemle*, 1992/7-8.
- Valuch Tibor: *Hétköznapos élet Kádár János korában*, Corvina, 2006
- Valuch Tibor: *Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében*, Osiris, 2001 (2005)
- Valuch Tibor: *A lódentől a miniszoknyáig. A XX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete*, Corvina kiadó - '56-os alapítvány
- Nyíró András, Kelemen Gábor, Szakadát István, Szakadát László, *Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához*, Interart Kiadó, 1989
- Romsics Ignác, *Magyarország története a XX. században*, Osiris, 2010
- Rainer M. János, *A Kádár-korszak 1956-1989*, Kossuth, 2010

14. A tantárgy elvégzéséhez átlagosan szükséges tanulmányi munka:

Kontakt óra	30
Kijelölt írásos tananyag elsajátítása	10
Vizsgafelkészülés	20
Összesen	60

15. A tantárgy tematikáját kidolgozta:

Név:	Beosztás:	Tanszék, Int.:
Szakadát István	egyetemi docens	Szociológia és Kommunikáció Tanszék